

ЦИЈЕНА:

за Црну Гору на годину 10 перл., на по год.
5 перл.; ван земље 15 франака у злату.

за Црну Гору број 10 пара
за Стране Земље број 20 пара

ЛИСТ ИЗЛАЗИ
УТОРНИКОМ И ПЕТКОМ

ВЈЕСНИК

АДРЕСА:

„Вјесник“ Цетиње, (Црна Гора)

ADRESSE:

„Vjesnik“ Cetigné (Monténégro)

РУКОПИСЕ ВАЉА СЛАТИ УРЕДНИШТВУ „ВЈЕСНИКА“
А ПРЕТИЛАТУ И ОГЛАСЕ АДМИНИСТРАЦИЈИ
ОГЛАСИ СЕ НАПЛАЋУЈУ ПО ПОГОДБИ

Цетиње, 24. јула

Рат је отпочео, велики европски рат.

Што историја свијета није још забиљежила, што се ни фантазији једнога Дантеа није могло уснити, данас се догађа, данас се развија пред нама, на свјетској позорници.

Од Урала до Пиренеја, од Балтичкога Мора до плаве Адрије унакрст Европе запаљена је буктиња поклања народа, које ће лас пасу, док буде свијета и вијека, предавати у наслједство као страшну успомену.

И ко запали овај данашњи просвијећени европски нараштај, ко баци бомбу ратних страсти међу велике народе високе културе, и ко то створи у трен ока, док је ударен длан о длан, од европског раја цивилизације пакао крви, огња, пустоши, по којој ће се димити гаришта тековина стогодишњег цивилизаторскога рада? Ко донесе ову незапамћену страхоту и несрећу над несрећама?

Очи гњева и освете, уста осуле и проклетства обрћу се због свега тога на Аустрију, на ту државу, по основи неморалну, по склопу неприродну, по циљу бесмислену, по задатку паклену, — на ту државу, која својим изненадним нападом на српску слободу запали Европу и ували је у катастрофу. Њој просвијећени свијет дугује сада овај ужас; њој, и никоме више.

У свијету постоји једна виша правда, независна од воље људи и народа. Она својом невидовном руком управља ходом историје и

објављује свој неумитни суд. Уз громове хиљада топова, уз плам милијона пушака, уз блесак безбројних бајонета и урнебесни ратни крик, који се данас пролама под небеским сводом цијеле Европе, Историска Правда изриче смртну пресуду над Аустријом, највећом грјешницом Двадесетог Вијека. Громови тога суда спаљују и њеног њемачког савезника, који је погазио Божје и људске законе, који је у односима међу народима завео власт силе, пред разлозима правде и човјечности.

Српски је народ пресрећан, што преко своје двије јуначке и дичне државе, Црну Гору и Србију, учествује у овој од памтивијека најправеднијој европској егзекуцији над представницама насиља и нечовјечности: Аустријом и Њемачком.

Српски народ се може поносити, што је он послужио као први и најближи повод историјској правди, да донесе ову своју пресуду, да би се у Европи једном зацарило доба истинске просвијећености, братства и мирнога напретка.

Црна Гора, која је од давнина чезнула за овим светим часом, сада је најсрећнија, најодушевљенија. Уз Србију и са Србијом заједно, а под покровитељством моћне словенске мајке Русије, и уз помоћ Француске и Енглеске, Црна Гора такође доприноси свој дио у мученичкој крви свега својега народа, да би овај велики рат, овај праведни и свети рат, сломио нашега народнога душманина и створио основе срећној и мирној будућности свијех европских народа.

Петроград. 20. јула. Због садашње ситуације царским указом наређено је да се сазову у изванредан сазив Государствена Дума и Државни Савјет. Указ наређује да оба тијела отпочну рад 26. јула.

Петроград. 20. јула. У зимском Дворцу одслужено је свечано молебствије у присуству цијеле царске породице, францунцуског и српског посланика, руске владе, свих великодостојника и официра петроградског гарнизона. Цар је дао свету ријеч пред иконом Богородице Казанске у присуству свијех да неће закључити мир док противник не буде сломљен. Одлучност, самопожртвовање и радост услед опште једнодушности сја на свима војницима. Главномандујући Велики Књаз Николај Николајевић загрлио је и пољубио француског амбасадора. Огромни узвици бурнога одушевљења проламали су се кроз цио Двор. Безбројне масе свијета пред Двором одушевљено су клицале Цару. *Садашњи се рат сматра као отачаствени.*

Петроград. 20. јула. Прокламација Њ. В. Престононаслједника Александра и цијелокупно држање Србије произвели су најповољнији утисак на руску владу и јавно мњење. Ноћас су биле огромне манифестације пред српским посланством. Предсједник Государствене Думе одржао је патриотски говор. Јутрос је објављен званични коминике, у коме је изложен досадашњи ток догађаја и јасно утврђена одговорност Аустрије и Њемачке за европски рат. По подне у три сата биће у Зимском Дворцу молебствије за побједу руског оружја. *Војна власт забранила је издавање листа „Рјеч“, органа Миљуква.* Остала је штампа једнодушно и достојанствено спокојна.

Петроград. 21. јула. Царским указом наређен је мораторијум.

Петроград. 21. јула. У посљедње вријеме Њемачка и Аустрија покушавају свима средствима да задобију европско јавно мишљење, представљајући догађаје у потпуно лажној свјетлости. Тако бечки кабинет покушава да створи утисак као да је Аустрија изразила увјерење да поштује не само интегритет Србије, него и њена суверена права. Таква и слична тврђења не одговарају истини, јер је Аустрија одбила, да из захтјева, упућених Србији, изостави оне, који уништавају њену независност.

Петроград. 21. јула. У листу „Руски Оријент“, који излази у Владивостоку, тамошњи јапански

конзул објавио је деманти на тврђења тога листа, да ће јапанска влада ићи раме уз раме са Аустријом у садашњој кризи. Јапан ће бити са Енглеском и Француском и у опште бити у сагласности са тројним споразумом.

Ниш. 22. јула. Начелство округа пријеполског јавља: ноћас у 2:30 часа Аустријанци су сами запалили на Увцу своје двије касарне и отворили ватру на нашу предстражу. Пушкарање је трајало 20 мин., па су се повукли на брдо и одатле продужили паљбу. Жртва нема.

Ниш. 22. јула. Данас прије подне Аустријанци су понова отпочели бомбардовање Биограда, до овога часа бомбардовање непрекидно траје.

Ниш. 22. јула. Јутрос су Аустријанци запалили своје железничке станице у Херцеговини, тако исто и мост преко Лима код Руда. Та се мјеста налазе према Прибоју. Све државне зграде до темеља су изгореле.

Лондон. 22. јула. Војне припреме су у пуноме јеку.

Париз. 22. јула. Мобилизација се врши у потпуном реду и великом брзином. Италијанска је влада званично извијестила француску владу, да ће остати неутрална, на чему је француска влада топло захвалила. Њемачки амбасадор у Паризу, пошто је предао ноту о објави рата, напустио је Француску. У Линевиљу три бомбе, које су бачене са њемачког аероплана, направиле су само мало штете. Нијемци заузели холандску варош Лимбург. Затворене су берзе у Цариграду и у Букурешту.

Петроград. 22. јула. Швајцарски отпраник послова изјавио је руској влади да је швајцарска влада ријешила да приступи општој мобилизацији ради заштите цијелокупности швајцарске територије и да ће у садашњем рату сачувати потпуну неутралност. Вође странке кадета објавили су апел, позивајући да се забораве неслоге између разних странака и да се мисли на дужност коју у овоме тренутку сваки Рус има да морално помогне оне који ратују, да би тако очували Русији њен ранг међу великим силама, који јој непријатељи оспоравају.

Ниш. 23. јула. Синоћ око 9 часова по подне појавио се над нашом територијом у близини Биограда један аустријски аероплан, па је по том ишчезао. У Биограду је до поноћи било мирно, а тада је почело бомбардовање и трајало до 6 часова у

јутро. Било је неколико људских жртава. 21. јула прошао је на миру, изузевши незнатне чарке на појединим тачкама фронта. Код Увца и Вишеграда примјећује се непријатељево повлачење ка Дрини.

Изгледа да је његова намјера да се повуче на лијеву обалу Дрине. Према Дубравици на непријатељској страни примјећено је привлачење дереглија (мауна) од Ковина ка острву у Дунаву, као и непријатељски аутомобилски саобраћај.

Ниш, 23. јула. Артиљеријска ватра са непријатељске стране код Биограда отпочела је јуче прије подне од пола десет сати и трајала до пет по подне. Непријатељ је за све то вријеме гађао варош. У допуну јутрошњег извјештаја саопштава се: Фабрика платна Браће Илића је јако оштећена разним зрима као и раднички општински станови. Оштећена је кућа Риста Вулића у Радничкој улици број 10. Већим дијелом порушена је кућа Франца Војтека. Јако је оштећена кућа Воје Јанковића. У Мелентиној улици бр. 49. оштећена је прилично кућа Јелене Ђорђевића, јако је порушена кућа Димитрије Грудића у Ратарској улици бр. 3., доста је оштећена у дворишту пекара Душана Тодоровића. У Ратарској улици бр. 46 распрсла се граната и ранила двојицу радника, а једнога контузвала. У крају код ботаниче башче покидане су електричне жице. Једна граната ударила је у кућу Тоше Ђорђевића кафеције у Стишкој улици бр. 34. и прилично је оштетила. Једна је граната ударила у кров електричне централе и знатно га порушила. Једна граната пала је у двориште дрваре Марка Ракића у Дринчићевој улици и убила једног коња. Гранате су покидале водоводне цијеви тако да је водовод од синоћ престао да функционише. Грађанство је принуђено да се водом снабдева са чесама по периферији и околини Биограда. Водовод неће функционисати најмање за 24 сата.

Ниш, 23. јула. Сјутра 24. ов. мј. у овдашњој Саборној Цркви одржаће се послужба Божије у 10 часова молебствије за побједу оружја наше војске и војске наших савезника. Служиће Његово В. Преосвештенство Митрополит Србије Димитрије са епископом нишким Доситејем уз асистенцију осталог свештенства. Тога дана у свима црквама у цијелој Србији одржаће се такође молебствије.

Петроград, 23. јула. Британска влада упутила је јуче Њемачкој ултиматум, тражећи да берлински кабинет дадне односно неутралности Белгије ону исту обавезу као и Француска што је дала. Британска влада тражи одговор до поноћи. (Вјесник)

Ниш, 23. јула. Непријатељ је поново отпочео артиљеријом тући Биоград. Једна је граната пала на жандармеријску касарну и лако је ранила једног жандарма; једна је ударила у Позориште и скидала водоводне цијеви, ранила једног жандарма; једна је пала пред кафану „Мали Балкан“ и убила једно лице; једна граната је пала у кафану „Књаз Михаило“ у Краља Александра улици и убила једно лице, а четверо ранила; једна је ударила у дворску шталу; једна је пала у осуђеничку башту и порушила једну кућицу; једна је порушила балкон на кући Благоја Симића у Цара Уроша улици број 34., и једна је пала у Милошев Дворац у Топчидеру. Артиљеријска ватра још траје.

Вашингтон, 23. јула. Спремљена је прокламација о неутралности Сједињених Америчких Држава, а биће вјероватно сјутра објављена.

Берлин, 23. јула. Једна депеша из Кенигсберга јавља да је једна руска патрола ушла у Ајхтен, у ком је порушила поштанску зграду. Непријатељ је пријешао границу на више мјеста. Једна јака козачка колона са артиљеријском колоном продрла је на њемачку територију преко Бијала.

Брисел, 23. јула. Један телеграм из Арлона јавља, да је 100.000 Нијемаца пријешло кроз Луксенбург и да се скупљају дуж француске границе.

Петроград, 23. јула. У Новоросинску су власти задржале њемачки пароброд. Са брода је све искрцано. Власти су такође наредиле да се гони и задржи аустријски пароброд, који је јуче изашао из пристаништа.

Ниш, 23. јула. Наша је војска 21. о м. у вече пријешла границу на Увцу и изгорела аустријски логор. Много је ствари одузела по магацинима. Спасавала се што се може. Жељезничка станица није запаљена и ту има петнаест вагона. Аустријанци су данас послје подне почели опет бомбардовати Биоград. Још се не знају резултати.

Париз, 24. јула. Званично се јавља, да су Њемачке трупе јуче у јутро нагле на луксенбуршку територију и ушле у Француску код Лонгиа.

Атина, 24. јула. Министри су се јутрос састали у Двору у Министарски Савјет. Чланови војне и поморске комисије француске и енглеске отпутовали су на двомјесечно одсуство.

Лондон, 24. јула. Парламенат ће одобрити влади изванредни ратни кредит од 50 милијона лира штерлинга (милијарду и 250 милијона перпера).

Лондон, 24. јула. По улицама народ чини манифестације, пјевајући енглеску химну и марсељезу.

Лондон, 24. јула. *Енглеска је 22. ов. мјес. Њемачкој објавила рат.*

Ниш, 24. јула. Овдашњи турски посланик Џеват беј саопштио је предсједнику владе да је царском ирадом наређена општа мобилизација једино ради заштите турске територије.

Букурешт, 24. јула. У Синаји одржана је сједница министарског савјета под предсједништвом Краља Карола. Сједници су присуствовали Насљедник, предсједник скупштине, предсједник државног савјета, више бивших министара и представници владиних партија. На тој сједници се испитивало, какво држање треба да заузме Румунија у садашњим приликама. Савјет је готово једнодушно одлучио да Румунија треба да предузме све мјере за одбрану својих граница.

Био на Ловћену. Његово Величанство Краљ извезао се јутрос са Његовим Краљ. Височанством Књазом Петром на аутомобилу до Ловћена да и по други пут прегледа тамошње положаје и учини потребне војне диспозиције.

Господар се на подне вратио на Цетиње, а Књаз Петар је остао на Ловћену. Гдје ће боравити за све вријеме ратних операција.

Прекид Дипломатских односа. Јуче у 6 час. по подне прекинути су дипломатски односи између Црне Горе и Аустро-Угарске. Краљевска Влада упутила је јуче по подне овдашњем аустро-угарском посланику ноту, којом му је ставила на знање: да Црна Гора прекида своју неутралност и да је мисија аустро-угарског посланика на Цетињу од синоћ 6 час. завршена. Своју одлуку Краљ. Влада је образложила, прво: нападом Аустро-Угарске на братску и савезничку Србију; друго: изванредним војничким мјерама аустријским дуж наше границе, и треће: нападом Њемачке, Аустријске савезнице, на вјековну црногорску заштитницу Рисију.

Аустро-угарски посланик примио је ту ноту јуче пред вече тачно у 6 часова. Он пријему ноте извјестио је Министра Иностраних Дјела г. П. Пламенца и одмах се спремно за пут.

Одлазак аустријског посланика. Данас прије подне напустио је овдашњи аустријски посланик нашу пријестоницу и са својом породицом и особљем посланства отпутовао је у Котор.

Ратна прокламација. Под предсједништвом Његовог Величанства Краља јутрос је одржана министарска сједница, на којој је претресен нацрт ратне прокламације, која ће се упутити народу.

Манифестације. Чим се јуче пред вече у пријестоници сазнало, да су дипломатски односи с Аустријом прекинути и да се наша земља са њом од тога часа налази у ратном стању, у грађанству је настало необично задовољство, којем је јавно дало видна израза у одушевљеним манифестацијама. Војна музика, праћена масом народа, пролазила је свирајући кроз улице. Народ је манифестирао пред посланствима Србије, Русије, Француске и Енглеске, кличући савезничким и непријатељским земљама и народима.

Молебствије за побједу. Његово Високопреосвештенство Господин Митрополит служиће у суботу у Манастирској Цркви свечано молебствије за побједу нашу и наших савезника и пријатеља. Истога дана биће служена молебствија у свијема отачаственим црквама.